

Optandum quidem erat, ut tempus quod scribendis narrationibus, et libellis, non adeo utiliter insumimus, et in disceptationibus, de eligenda controuersia potius in ueritate indaganda, et re ipsa excutienda utilius insumeremus; sed quoniam placuit RR. PP. in libello oblato Sac^{ae} getta quasi Historiam exponendo inuertere contra nos, quos diu artificijs, et fuga congregationis manifeste accusant, cum contra uoti omnibus, ac etiam actis illud spectauerimus, ut sine anfractibus, et diuerticulis rem ipsam attingentes de ea reuera ageremus, in quo tota controuersia est, nempe in quo efficacia gratiae posita sit, quid ipsa sit, quouē a sufficienti distinguatur, deinde suo ordine a quo sit, Nobis etiam necessarium fuit breuiter hoc scripto responderi, quo tamen non ad singula diceri, aut omnia confutare mens fuit, sed tantum selectis quibusdam capitibus, quibus res praecipue comprehendenda uidebatur, modeste, et dilucide, ut potuimus, satisfacere conati sumus.

Circa primum quod dicunt de Censura Molinae nihil addendum uidetur ad ea, quae M^{us} Card^{is} Madruccius in Cong^{ne} non semel PP. ipsi respondit, uidelicet iam non agi de neg^o Molinae, nec congressum Eune. Ideo a S^{mo} D. Nro esse indietum, censuram Eunii libri demandatam esse Censoribus, quando, et quomodo uisum fuerit expedire S^{tem} suam mandaturam, quod conuenire iudicaret, sed in hac Cong^{ne} illud agendum esse, ut cum appaerit quid quoad efficaciam gratiae utriusque sentiremus, ageretur de concordia, et ex disputatione appaerit, in quibus conueniremus, et in quibus dissentiremus, cumque responderent quoniam hoc scripto iterum asserunt nihil prorsus negotij ipsi esse cum PP. Societatis, sed cum scriptis dumtaxat Molinae, et cum eis, qui tueri id uellent. Idem M^{us} D. respondit negari non posse inter PP. eorundem Religionum ueri esse hanc controuersiam quod ex his S. P. ad Tribunal Inquisitionis Hispaniae, et Hungariae Ap^{cum} datis satis constat. nec ipsi ignorant oronem Catholici Regis iussu S. Mis egisse cum S^{mo}, ut ad tollenda scandala, quae in Hispania oriebantur, et maiora timeri poterant, S. S^{tas} remedium adhiberet.

Ad id quod dicitur Pre^m Malem Societatis diximus, necesse, nec suum in omnibus Moliniam tuendum suscipere uerissimum est. Cum enim manifestissime appaeret omnem conatum illorum patrum eo tendere, ut de Molinae tantum propositionibus ageretur, et urgerent nos, an eam doctrinam tanquam Societatis acciperemus, uel contra respueremus. Responsum est aliam esse controuersiam, nec nos uelle tanquam religionis, aut praecipuorum Doctorum doctrinam defendere omnes modos loquendi, et illationes Molinae, sed ubi

inter nos conditio, de pnti. controuersia fore nec facile apparet in quibus
Molina a ceterorum doctrina discederet. Quod autem ad controuersiam in
Banner, et Moliniam spectat diuersa est, et inter particulares Doctores, nec
ea solum continet, quae ad controuersiam generalem pertinet, de qua nunc
agitur. Et ut nos parati sumus quicquid iudicabitur non bene dictum est
a Molina corrigere, ita speramus nihil in illo reperiri quod sans doctrinae
repugnet, et quod facile non possit ab ijs, quae aduersus illum obijciuntur
uindicari.

7. Ad 2^m. quod dicunt de illis propositionibus, quae ab absolutebant, ut ipsi dicunt omnia
on materiam de efficacia grae. Duo satis erit respondere. Alterum illas proposiones non
modo non absolute totam mat^{am} de efficacia grae, sed ne attingere quidem difficulte
tem, quae praecipue est controuersa. 2^m illas proposiones fere exceptas esse ex cen-
suris ipsorum Praem con Moliniam, et eos id agere, ut tandem res tota deduceret
ad questionem Molina, quod alienum erat a mente S^m, et instituta Cong^{ne}. Praem
non ut negotium produceretur, sed ut compendio quam citissime aboleretur que-
stiones extraneas, et a suscepto negotio alienas deuitandas arbitrabamur.

Quod autem optauerimus semper, ut ad rem propius accedentes punctum difficultatis
de efficacia grae examinarem non multis uerbis opus est cum omnia gesta
sint coram Illmo Madruccio, nec omni uerbis, sed scriptis, et rebus ipsis uoluntatem
nostram, et desiderium cum perficendi ostenderimus. Nouit Illmo quid uoce diximus
optare nos, ut P. P. Dominiciani aperirent suam sent^{am} sicut et nos fecimus, et
faciemus, sed multis modis declinabant, nunc quidem asserunt non posse se expo-
nere sent^{am} Religionis, quia essent consulendi Doctores uariarum prouinciarum, nunc
se esse imparatos, nec posse de omnibus ex tempore respondere. Hanc inter nos non est
controuersiam. Et tandem aperte dixere se nolle suam sent^{am} aperire, non. n. ue-
ut ex libris aei fierent, nec permittere, ut examinarentur. Haec autem co-
omnibus gesta sunt ipso Illmo Praem, quae cum ita sint non est difficile iudica-
quis subterfugiat suam sententiam aperire. Meminerit et Illmo Madruccio
nec ipsi, ut opinamur, id negabunt, cum ageretur de Methodo tractandi P. P.
Societatis id propius uideri expeditissimam rationem fore si utraq; pars breui-
scripto comprehenderet diluendi, et sine citationibus, aut citationibus suam sen-
Deinde separatim suam sententiam, quam improbant. 3° Rones quibus
contrariam omnimode probarent. Id cum Illmo placuisset in sequenti Cong^{ne} tua
Ege scripta debuimus, et cum P. P. Predicatorum idem facere plurimis difficultatibus
detractarent

detrectarent, nos promptissime illa J^{mo} exhibuimus. Adventis tamen et orantibus in
illi darentur nostra, si tua exhibere recusarent.

3. Quod uero sapius uiculant PP. se ed uocatos, ut consultor. Vocentur quidem ita si
placet modo tñ de tua non de aliena sent^a questio sit; Nam cum J^{mo} uelit ut uideat
onus, in quibus consentiamus, et dissentiamus, ut inter nos possit esse consensio, hoc
fieri non pot niti propria opinio proferatur. Sed cauent uidelicet diligenter ne rei
sint, uel examinentur, nos aut facile nostram sentiam proferimus, ut illa exami-
netur, et rationibus, atq auctoritatibus agatur ut constet quid uerius sit, magisq
consonu, sacrisq Concilijs, et doctrina SS. PP.

Quod uero dicunt quæstiones nonnullas propositas a nobis, ac proinde se res-
pondere noluisse cum ea proponerent, quæ definienda eent non ad PP. sed ad sacros attri-
neat. Respondemus nos, ut qui rei exitum, et breuem, ac pacificam expeditionem
intuebamur proponisse illas quæstiones, quibus si responderetur, facile de re
tota iudicium fieri potuisset paratos, ut semper diximus idem prestare respon-
dentes quæstionibus, quas ipsi proponere uoluerent. Neq hoc mirum uideri debet,
Nam cum agatur, ut id constet in quo sit difficultas, et contiouersia inter nos id non
pot ab alijs, quam ab ipsis partibus proponi. Ab ipsis tñ J^{mo} proposita fuerunt
tang de quibus eet suscipienda disput^o, sed reiecta fuerunt a Patribus Domini-
canis hoc nomine, ut ipsi aperte dixerunt, quia nimis strictè rem attingebant,
quod an sit hominu, qui rem proprius attingere uelint J^{mo} et Pudentis iudica-
bunt.

4. Est aut uerum quod dicunt primum nos propositionibus illis non respondisse, sed non
respondendi ea tantum, et quidem iusta causa fuit quæ non uidebatur cogi
nos illorum propositionibus respondere, nisi ipsi et responderent nris, quæ ad rem
ipsam proprius accedebant. Quare postea quam solliciti sunt. se deinde ijs, quæ a
nobis proponebantur satisfacturus omnibus eorum propositionibus, cumulatè sa-
tisfecimus; varijs autem sentibus, quos in nris responsionibus distinxerunt necessa-
rium non duximus scripto respondere. Primum quia satis per se ipsa clarè erant
responsiones nobis, et satis apparibat quem sententiam facerent, Primum quia
non deerat ratio suspicandi tot ultro citiq missa interrog^{oes} ac responsiones eo
spectare, ut res ~~exoner~~ longius differretur, Satis ergo duximus ab J^{mo}
maducio petere (quod instantè fecimus, ut Cong^o quam primum haberetur, in
qua facilius, ac melius quid utiq dubium eet aperiretur, et gratia plurimis

quae nimis remota apparet, et omnino superflua uidebantur, statim ad rem ipsam
ueniretur, ex quo apparet utrum eet nobis alia mens, quam, ut quamprimum
res tota perageretur. Illi Madrucci iussit nos scribere rationes, quas ad hoc affe-
rebamus, scripsimus, probauit Cong^{rem} indixit, tres ad nos propones, iussit, ut
in ea Cong^{ne} constari posset in quibus circa illas conueniremus, et dissentiremus
quid uero in ea Cong^{ne} actum sit dicemus puncto 6°.
quod uero aiunt minus certe fuisse dictum Illi^{mus} Madruccium utriusque parti Propine, ut ea
proponeret, In quibus putaretur ee discrepantiam, cum uolum^{us} manifestari de
mandauerit quid utraque pars sentiret. Resp^r. p^o. reuera Illi^{mus} id dixisse, quia
forte id Religionis Praes non intellexerint, sed quamuis id non dixisset expresse apparet
tamen ad finem consequendum propter quem utriusque partis sententia exigebatur
id necessarium fuisse: certe. n. non ob aliud id requirebatur, nisi ut examinari
in quo conueniremus, aut dissentiremus quo posset tandem, et difficultas examina-
nari, et optata concordia obtineri, nec id bonis Patribus graue esse debet cum
eodem scripto dixerimus, ut idem ipsi circa nostra constarent, quod nos circa ipsorum
quo nihil aequius proponi potuit: sed tanquam incommo- dum et alienum a subiecto neg
improbant, Nos aliquot propones a Venerabilibus scriptis Theologorum aliquot illius Religionis
excerptas proposuisse: acti inquirunt profecti euenus nos tueri, quos fuisse quos
Praedicatorum legat, scribat, dicet, et literarijs congressibus exponat. Et quando id
profitemur, quid faciunt Ege, ad rem de qua modo agitur? Respondemus multum
per omnem modum, inno quicquid agitur extra locum nihil ad eum, de qua modo
agitur, quam uero aliud agatur, q^z, ut inter Theologos Hispanos ordinis Prae-
dicatorum, et Societatis nrae de proposita controuersia, et appareat dissentio, et con-
sensus, Et certe qui hoc infirmant, totam Dⁿⁱ iussionem Illi^{or} Curia^{li}um
diligentiam, eorumque praescripta deludunt, et eneruant. quorum. n. isti conue-
ntus quorum disputationes: si Patres isti, qui Roma sunt nolunt examinari doctrina
suorum Theologorum in Hispania, cum quibus tamen esse controuersiam, et
probatum est apertissime, et in Hispania plusquam notum. quae si est, ut manifestum
quorum Praeses, uel quorum scripta adducenda erant, nisi eorum, cum quibus
controuersia? sed uidelicet id agunt, ut persistant in sua prima definitione, nullam
scilicet esse controuersiam inter nos quoad se nosse quid sentiant Theologi suae
religionis, et imo plurima, quae hominum sunt declinantium, et conatus
ut dicimus quod in se est inuitos, et inanes credentium. quod si id admittatur

quod

quod dicunt, ut illi Redlogi, et Logdicatores, qui ita dicunt credant pro se rationem, quid frustra conuenimus? Ceterum quod dicunt se satis mirari non posse dum offerimus responsurum nos propositionibus ab ipsis P. proponendis tanquam nisi cum ijs, quas proposuerunt in 2^a Cong. Respondere recusauerimus; Jam supra responsum est cum diximus illas omnes propones excerptas esse centum contra Moliniam, neq; de hoc utilem esse questionem, quia uerissimum erat quod et ipsi referunt pacem, quae inter nos optabatur, hae uia minimè ad futuram, quibus tamen postea respondebimus; Illud uero, quod humiliter, ac bona cum uenia tantorum Laicum dictum uolumus non pot non graue uideri, quod de Intentione agatur, ubi dicunt grauissimis uerbis nostros conatus stordia, Industriam totam eo tendere, ut Moliniam defendamus, cuius defendendi si ea fuisset mè, expeditiss^a erat uia, si propositionibus ab ipsis propositis responderemus, easq; tueremur. Quare cum de ijs agere noluissemus, id potius agebamus, ut contra omnis disceptationibus, de Molina, rem ipsam, de qua erat controuersia attingeremus.

6. Postremo quod dicunt se cumulati satisfecisse, et in tribus propositionibus circa quas congressum habendum ^{Illis} demandauit, et ijs et, de quibus tunc uocetenus actus fuit. Hoc certe non apparet, quomodo fieri potuerit.

Postquam .n. coram ^{Illis} conuenimus de prima propositione disputari ceptum est. Et quoniam circa illam quaedam scripseramus, in quibus putabamus eos a nobis non dissenturos legimus, et obtulimus describendas, V. G. dari auxilium efficax, proueniens supernale intrinsecum, tenens se non solum ex parte obiecti, sed etiam ex parte potentiae distinctum a sufficienti, quibus auditis ^{Illis} P. Generalis Sancti Dominici si inquit Molinia hae omnia concessisset, Nihil planè habuissent Patres nostri in Hispania, quod in eo comprehenderent. quod ulterio dabit nos libenter accepimus, Respondimusq; gaudere nos nihil contra Moliniam illos habituros si ostenderimus (quod suo loco facillimum erit) omnes illas propositiones disertis uerbis a Molina concedi. Deinde ulterius progressa est disputatio, quae eo spectabat, ut eliceretur, quid tandem illud esset, quo auxilium efficax differret a sufficienti; Et quoniam patres Dominicani, nihil interrogabant nos, illud proposuimus; utrum ratio auxilij efficaci contingeret in phylia praedeterminatione uoluntatis, ut fact^o docuerunt. Dum huic propositioni respondere tres fere hora elabuntur, nec tamen ex eorum dictis, quidquam certi colligi potuit, in quo uel a nobis differrent, uel inter se conuenirent.

Non. n. omnes uidebantur uelle admittere physicam ^{franc} ^{pr} ^{de} ^{terminat} ^{em}, et eorum
qui eam admitterebant, unus affirmabat ea tolli aliquam indifferentiam, Alius nega-
bat. Nobis autem propositum non erat illis interrogationibus, aut eos examinare
aut contra eorum dicta argumentari, sed solum ex eorum uerbis, sensum aliquem
colligere, ac certo aliquid statuere, de quo deinde disputare possemus. Quare cum
in ijs, quæ ad summam eorum propositionem pertinebant, quæ erat circa antit,
et quid sit gratia efficax, ipsi inter se non conuenirent, progredi non potuimus,
ad reliquas propositas, discutiendas, in quibus agebatur de causa efficacia, an eæt
tota à deo, neue. quod si toto Congregationis tempore nihil de gratia efficacia,
in quo tanta sit à nobis percontari uoluerunt, non est profectò cur conguerantur
nos nihil illis respondisse, et cum ipsimet consenserint, ut disputaretur an efficacia
gratia posita sit in ^{pr} ^{de} ^{terminat} ^e, et rone illius distinguatur ab auxilioru suffici-
entia cur dicunt nos totis pedibus transiisse ad difficultatem de modo efficacia,
et ab eo longius citissime abeuntis ad ^{pr} ^{de} ^{terminat} ^{ionem} confugisse! cum tamen,
ut dictum est cori consensu de ea agi essetum sit tanquam di' difficultati à re ipsa
nata, et aptissima ad distinguendum auxilium efficax à sufficienti, quod aut
addunt eam nobis unam mentem, Id unum consilij propositum fuisse, ut ab
illis aliquid, uel captum extorquere possemus, qua rone dici possit, non uidemus si
quidem non una, aut alt^a propos^o illis exiit, quæ merito notari potuisset. V.
ad motionem græ efficax uoluntatem se labere passiuè, sed liberè, et alia nihil eac
meliores, quas tamen omnes nos non animaduerti, ac liberè transire passi sumus.
Putamus aut quod attinet ad efficaciam græ, et respectum ad liberum arbitrium nos satis
dilucide respondisse. Cum scripto responderemus quartæ propositioni ex uero pro-
positis, in qua diximus auxilium græ præuenientis esse efficacia, potissimum à deo,
et ex se, minus uero precipuè ex respu ad liberum arbitrium, quem gratia,
ut uoluntati congrua comprehendit; quod si aliquid amplius declarari desiderant
petant, et libentissime faciemus, q^d illis facien eæt circa ^{pr} ^{de} ^{terminat} ^{ionem} Plur
an in ea posita sit efficacia græ, in quo est tota controuersia Nam plures alia
questiones uel ad rem non p^{er} ^{tinent}, uel ab eac una pendent, Itaut eac constituta
facile ceteræ omnes iudicentur.

Hæc aut sunt nostra artificia, nobisq^{ue} molitiones, quibus per circuitus, et anfractus
cupimus subterfugere, Sed utinam Satanae astutia non essent, hæc in se magis
nobis omnibus p^{er} ^{tinende}, is enim ut pauci inimici, dissensionum, et scandalorum

Author

Auctor, et seminator id unum molitur, ut cum Eccl.^{ae} detrimendo, et Hæreticorum gaudis
inter ~~duas~~ duas Religiones, contentiones, et emulationes perseuerent, et sub specie Doctrinae,
et zeli scandala oriantur. Cuius conatusq; abis, ut nos cooperemus, curat enim, ut quasi
exasperatis animis, uel ex desperat.^e consequendæ unionis, uel ex amaritud.^e dietorum,
et timore maiori dissensionis res tota diuiduatur, et eo celabatur, tandem ut Banes,
Molinam, Molina Bannes, et ceteri ceteros carpant, et accuset. Quod antea ex
mente^{mi}, et pro dei gloria prudentia Illmo facile uiderit. Nos certe pro bono
paci cum ueritas indagatur, nec rei dici, nec examinari aefugimus, scientes
Apostolum dixisse paratos nossemper esse debent ad satisfactionem omni poscenti
nos rationem de ea, quæ nobis est fide; Et si quid minus clare tacemus diximus, quod
non putamus, iterum, et saepius uoce, et scripto explicare, ut ad rem citius uenia-
mus. Modo simul curramus ad ueritatem Inuestigandam ad gloriam, et laudem
Sancti Spiritus, qui est spiritus ueritatis, et pacis. §

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, written in a single column. The text is mirrored across the page, suggesting it was written on a folded sheet of paper. The script is dense and difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the document. The text appears to be a formal or legal document, possibly a charter or a record of a transaction. The ink is dark, and the paper shows signs of wear, including a prominent horizontal fold and some staining.

mejorando su vida con grandes penitencias. Habló después à San Vicente, y le dixo los complices de su malda, rogòle el Santo, que no los descubriessè, ni tampoco lo sucedido en la Celda. No pudo conseguirlo, porque no quiso el Señor que quedasse en silencio accion tan illustre, y de tanto exemplo, y edificacion, y así la hizo publica por la Ciudad, sin descubrir à los emulos embidiosos, que no seria exemplò, sino escandolo.

CAPITULO XVII.

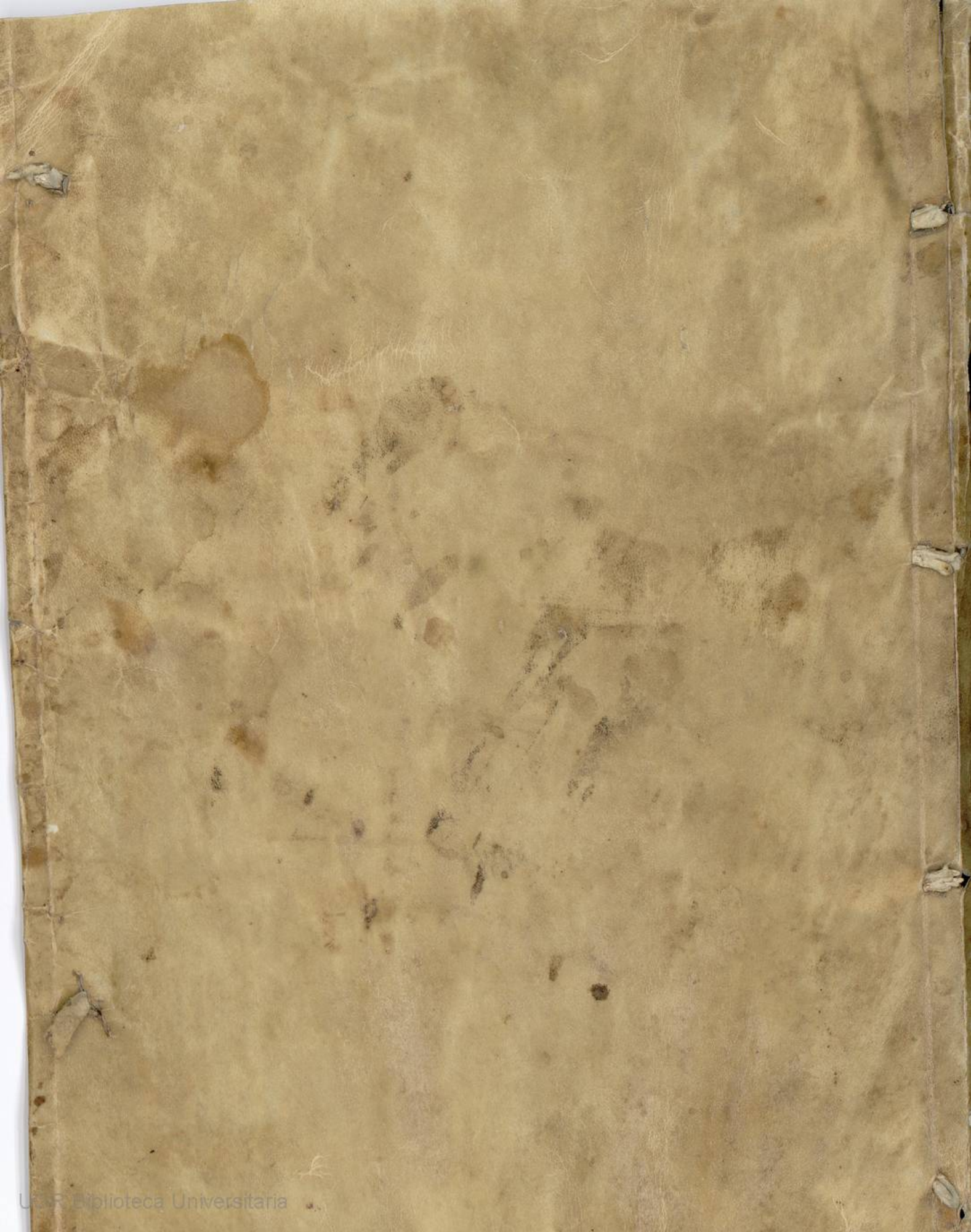
Amotinase contra los Judios el Pueblo de Valencia. Convierten los à todos S. Vicente.

NO ay gente en el mundo, por Barbara que sea, que no tenga algun Cauallillo que la defienda, y Lugar adonde se alvergue, y recoja, como le tenian los Garamantas, y Masagetas, los Chichimecas, y los Indios Caribes; solo los Hebreos andan vagando por el Orbe, derramados por él, y dados perpetuamente por cautivos. Devienda esclavitud à su dureza.

De San Vicente. Dexas muchas penas sin galardón, muchos males sin consuelo, muchos peligros, muchos tropiezos, lagos, despeñaderos, y desdichas. Las mayores miserias en la mayor confusión, daños sin remedio, trabajos sin fin. Es mucho lo que se dexa en los males, y poco lo que se dexa en los bienes.

En la vida que vivimos, todo se reduce à vnos breves gustos, vnas felicidades engañosas, vnas alegrías fingidas, vnas esperanças inciertas; vna vida, que si se padece, es tormento; si se goza, peligro. La mayor suerte, el mas leve accidente la arrastra; las mayores grandezas, vn breve soplo las derriba. Las riquezas, el poder, el gozo, la Magestad, y estimacion están pendientes del hilo delgado de la vida, que en cortado el tiempo esta hebra, y que cada dia le va adelgazando, todo cae en tierra, y se reduce à tierra. Ya veo Fray Vicente lo que dezis, y que discurrís como Varon, verdaderamente de Dios; pero también veo, que estas verdades huyen de los Palacios, ó porque no las dizen, ó porque las

De San Vicente. Dexas muchas penas sin galardón, muchos males sin consuelo, muchos peligros, muchos tropiezos, lagos, despeñaderos, y desdichas. Las mayores miserias en la mayor confusión, daños sin remedio, trabajos sin fin. Es mucho lo que se dexa en los males, y poco lo que se dexa en los bienes. En la vida que vivimos, todo se reduce à vnos breves gustos, vnas felicidades engañosas, vnas alegrías fingidas, vnas esperanças inciertas; vna vida, que si se padece, es tormento; si se goza, peligro. La mayor suerte, el mas leve accidente la arrastra; las mayores grandezas, vn breve soplo las derriba. Las riquezas, el poder, el gozo, la Magestad, y estimacion están pendientes del hilo delgado de la vida, que en cortado el tiempo esta hebra, y que cada dia le va adelgazando, todo cae en tierra, y se reduce à tierra. Ya veo Fray Vicente lo que dezis, y que discurrís como Varon, verdaderamente de Dios; pero también veo, que estas verdades huyen de los Palacios, ó porque no las dizen, ó porque las

12

No.

Caja

12-9